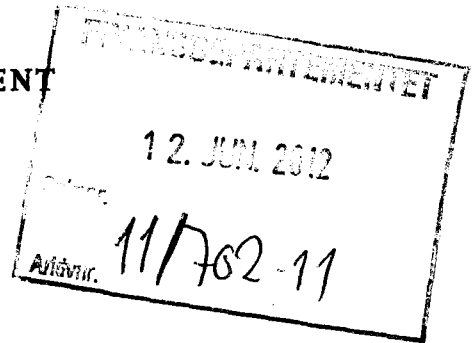

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENTET

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref
11/702 SL MP/KR

Vår ref
201201127-/ESM

Dato
12 JUN 2012

Vedr. høring av forslag om fritak for eiendomsskatt på visse utmarksområder m.m. Tilbakemelding fra Miljøverndepartementet

Vi viser til brev fra Finansdepartementet av 28. mars 2012 vedr. høring av forslag om fritak for eiendomsskatt på visse utmarksområder og bruk av formuesgrunnlag ved utskrivning av eiendomsskatt på boligeiendommer.

Vedr. fritak for eiendomsskatt på visse utmarksområder

Miljøverndepartementet støtter de endringer som foreslås om fritak for eiendomsskatt på visse utmarksområder. Vi ber imidlertid om noen endringer og tillegg i teksten.

Statlig sikrede friluftsområder

Forslaget legger opp til fritak for eiendomsskatt for ubebygde, lavproduktive grunneiendommer som tjener allmenntilgang og som er eid av staten direkte eller indirekte. Årsaken til forslaget er at grunneierforvaltningen av disse eiendommene er konsentrert om tilrettelegging for naturopplevelser, friluftsliv og rekreasjon. Statsskog SF, Forsvaret og Opplysningsvesenets fond er nevnt som eksempler på statlige eiere av større naturområder som nesten utelukkende benyttes til friluftsliv og rekreasjon. Det vises til at dette egentlig er en ideell offentlig oppgave til beste for allmennheten. Det heter videre at det framtrer da som lite rimelig at den statlige grunneier skal betale eiendomsskatt til kommunen som en ekstrakostnad ved denne forvaltningen.

- Vi ber imidlertid om at også statlig sikrede friluftsområder nevnes blant de eiendommer som skal få slikt fritak. Dette er statlig eiendom sikret eksplisitt som friluftslivsområder. Vi ber også om at fritaket inkluderer statlig sikrede friluftsområder med statlig eide bygninger med funksjon knyttet til sikringens allmennyttige formål.

Slike statlig sikrede friluftsområder er særlig viktige friluftsområder av nasjonal eller regional verdi som er ervervet av staten for å sikre allmennhetens tilgang til området, samt for å kunne tilrettelegge området for friluftsliv.

Staten er hjemmelshaver til ca 1050 slike eiendommer. Hvert enkelt område er ofte relativt begrenset i størrelse. Over 1000 av områdene er mindre enn 50 dekar. Ca 400 er mellom 50 og 150 dekar. De fire største er på henholdsvis 14 024, 18 506, 20 438 og 25 853 dekar.

Direktoratet for naturforvaltning ble fra 1986 delegert det overordnede forvaltningsansvaret for disse friluftslivsområdene. Områdene er imidlertid blitt ervervet over mange år, og fortsatt står dels Kommunaldepartementet og dels Miljøverndepartementet oppført som forvaltningsansvarlig i grunnboka for en god del eiendommer ervervet før 1986. Det forberedes nå en prosess overfor kartverket slik at matrikkelen viser at Direktoratet for naturforvaltning har forvaltningsansvaret for alle statlig sikrede friluftsområdene.

Det fremkommer av høringsforslaget at fritaket for eiendomsskatt ikke skal omfatte bebygd eiendom og tomteareal innenfor de områdene som foreslås fritatt. Dette begrunnes med at det ikke er naturlig å tale om lavproduktiv eiendom for den del som er bebygget eller som utgjør tomtegrunn.

Miljøverndepartementet er enig i at tomteareal og bygninger som ikke samsvarer med kriterier for lavproduktiv eiendom unntas, men vi vil påpeke at de statlig eide friluftsområdene etter sitt formål ikke omfatter tomtearealer og at bygninger og anlegg på disse eiendommene kun inngår som tilretteleggende tiltak for allmennhetens friluftsliv. Disse bygningene bør derfor også inkluderes i unntaket for eiendomsskatt. Dette er i hovedsak toaletter, gapahuk, lavvo, bryggeanlegg, lager mv samt gamle, ofte verneverdige bygningsanlegg som tidligere småbruk, naust, forsvarsanlegg og fyr som nå brukes allmennyttig som dagsturhytter eller overnattingshytter knyttet til Kystleden eller skoleaktiviteter eller ideell foreningsvirksomhet (kystlag, dykkeklubber, jeger- og fiskerforeninger, speidergrupper mv). Noen bygninger har også funksjoner knyttet opp mot formålet gjennom driftsansvaret som kommuner og interkommunale friluftsråd forestår for de statlig sikrede friluftsområdene, særlig Skjærgårdstjenesten.

Områder vernet etter naturmangfoldloven/naturvernloven

Det er foreslått at grunn i nasjonalparker og naturreservater generelt skal unntas for eiendomsskatt. Miljøverndepartementet støtter forslaget om at det innføres fritak for eiendomsskatt på områder vernet som nasjonalpark og naturreservat.

- Etter Miljøverndepartementets syn er det gode grunner for at tilsvarende fritak også bør gis for landskapsvernområder. Rådighetsbegrensningene tilsier at også landskapsvernområder bør vurderes unntatt fra eiendomsbeskatning.

Flere landskapsvernområder har et restriksjonsnivå som ligger nær restriksjonsnivået i nasjonalparker, og som derved begrenser grunneiers adgang til økonomisk utnyttelse tilsvarende. Dette er typisk områder med store verneverdier, men hvor tidligere vilkår i naturvernloven av 1970 om at nasjonalparker skulle etableres på statlig grunn, samt vilkår om at områdene i det vesentlige måtte bestå av urørt natur, ikke har vært oppfylt, og hvor området derfor har blitt vernet som landskapsvernområde og ikke som nasjonalpark.

Grensen for rådighetsinnskrenkninger i landskapsvernområder følger av naturmangfoldloven § 36. Hovedregelen er at "pågående virksomhet" kan fortsette uavhengig av vernet. Restriksjonsnivået vil således variere avhengig av hva slags virksomhet som har vært i området før det ble vernet. I områder hvor det har vært lite eksisterende virksomhet, vil adgangen til fremtidig økonomisk utnyttelse kunne bli relativt begrenset. I § 36 er det videre fastsatt en viktig generell begrensning om at det uansett "ikke må settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig." Dette innebærer bl.a. normalt begrensninger på hvor intensiv hugst som kan foretas, adgang til nyplanting av skog og treslagsskifte, masseuttak, etablering av vann- og vindkraftverk, oppføring av nye bygninger etc. Restriksjonsnivået er for øvrig nærmere angitt i den enkelte verneforskrift. Disse rådighetsbegrensningene tilsier at også landskapsvernområder bør vurderes unntatt fra eiendomsbeskatning.

I høringsnotatet er det vist til at lovendringen kan medføre en fordel for kommunene ved at de slipper kostbar taksering av lavproduktive og uproduktive områder. Vi viser her til at landskapsvernområdene i all hovedsak befinner seg på slike arealer. I henhold til NINA rapport 535 "Naturfaglig evaluering av norske verneområder" (2010) består landskapsvernområdene av henholdsvis ca 62 % areal alpin sone, og ca 32 % nordboreal sone, mens kun 6 % av arealene befinner seg i mer produktive vegetasjonssoner.

For øvrig er Miljøverndepartementet enig i at fritak bør knyttes opp mot vernekategorier og ikke baseres på en konkret vurdering av det enkelte vernevedtak og dets betydning for den enkelte eiendom.

Miljøverndepartementet ønsker også å kommentere noen forhold knyttet til marine verneområder etter naturmangfoldloven § 39. Et marint verneområde omfatter primært areal under vann, men vil også omfatte grunn på land i tidevannssonen.

Arealet under vann frem til marbakken eller to meters dyp er også omfattet av grunneiers eiendomsrett. Både arealet i tidevannssonen og arealet frem til marbakken/to meters dyp, vil kunne ha økonomisk verdi som kan være gjenstand for eiendomsbeskatning. Eksempelvis vil grunneier på dette arealet kunne ha rettigheter til sand- og grusforekomster og/eller tang. Restriksjonsnivået i marine verneområder tilsvarer restriksjonsnivået i naturreservater, og muligheten til å utnytte slike forekomster vil kunne bli svært redusert ved vern. Argumentene som taler for at naturreservater skal fritas for eiendomsskatt, gjør seg følgelig tilsvarende gjeldende i forhold til marine verneområder. I og med at arealet omfattet av marint vern bare vil berøre deler av en eiendom, er det trolig ikke praktisk med et fritak fra eiendomsskatt i slike tilfeller.

- Miljøverndepartementet ønsker på denne bakgrunn å presisere at marint vern og det høye restriksjonsnivået som følger med det, må hensyntas ved verdsetting etter eiedomsskattelova.

Høringsforslaget omtaler områder som er vernet etter naturmangfoldloven.

- Miljøverndepartementet bemerker at forslaget også må omfatte områder som er vernet etter den tidligere naturvernloven.

Vedr. bruk av formuesgrunnlag ved utskriving av eiendomsskatt på boligeiendommer

Forslaget om bruk av formuesgrunnlag ved utskriving av eiendomsskatt på bolig, styrker behovet for utveksling av enkelte bygningsopplysninger mellom skattemyndighetene og matrikkelen. Det ligger til rette for dette etter en endring i matrikkellova 20. januar 2012, jf. Prop. 118 L (2010–2011).

Endringen er ikke satt i kraft i påvente av at Statens kartverk i samarbeid med Skattedirektoratet utarbeider praktiske ordninger for tilbakerapportering av slike opplysninger fra skattemyndigheten til matrikkelen. Skatteyter må dessuten på egnet måte gjøres oppmerksom på ordningen.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
avdelingsdirektør

Erlend Smedshaug
seniorrådgiver